

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia

Hasło ostrzegawcze Niebezpieczeństwo

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia

H304 Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.

Zwroty wskazujące środki ostrożności

Zapobieganie Przestrzegać podstawowych zasad BHP.

Reagowanie

P301 + P310 W PRZYPADKU POŁKNIECIA: Natychmiast skontaktować się z OSRODKIEM ZATRUĆ/lekarzem.
P331 NIE wywoływać wymiotów.

Magazynowanie

P405 Przechowywać pod zamknięciem.

Usuwanie

P501 Zawartość/pojemnik usuwać zgodnie z przepisami lokalnymi/regionalnymi/państwowymi/międzynarodowymi.

Informacje uzupełniające na etykiecie Żadnych.

2.3. Inne zagrożenia Substancja palna.

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

3.2. Mieszaniny

Ogólne informacje

Nazwa rodzajowa	%	Nr CAS/nr EC	Nr rejestracyjny REACH	Numer indeksowy	Uwagi
Distillates Petroleum Hydrotreated Light	70 - 80	64742-47-8 265-149-8	-	649-422-00-2	
Klasyfikacja:		DSD: Xn;R65 CLP: Asp. Tox. 1;H304			
Olej z tłuszczu zwierzęcego	10 - 20	8016-28-2 232-405-5	-	-	
Klasyfikacja:		DSD: - CLP: -			
Ester metylowy oleju sojowego	10 - 20	67784-80-9 267-055-2	-	-	
Klasyfikacja:		DSD: - CLP: -			

Lista skrótów i symboli, które mogą zostać użyte powyżej

Dyrektywa i niebezpiecznych substancjach: dyrektywa 67/548/EWG.

CLP: Rozporządzenie Nr 1272/2008.

#: Substancji przyznano unijny(e) limit(y) narażenia w miejscu pracy.

M: współczynnik M

PBT: trwała, bioakumulatywna i toksyczna substancja.

vPvB: bardzo trwała i bardzo biokumulatywna substancja .

Wszystkie stężenia podano w procentach wagowych, chyba że składnik jest gazem. Stężenia gazów podano w procentach objętościowych.

Komentarze o składzie Pełny tekst wszystkich zwrotów R oraz H podano w punkcie 16.

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

Ogólne informacje

Zapewnić powiadomienie personelu medycznego o materiale (materiałach) którego dotyczy przypadek, aby umożliwić im podjęcie odpowiednich środków ostrożności dla zapewnienia własnego bezpieczeństwa.

4.1. Opis środków pierwszej pomocy

Droga oddechowa Wyprowadzić lub wynieść na świeże powietrze. Jeśli objawy wystąpią lub będą się utrzymywać należy wezwać lekarza.

Kontakt ze skórą Umyć wodą z mydłem. W przypadku powstania lub utrzymywania się podrażnienia, należy skontaktować się z lekarzem.

Kontakt z oczami	Opłukać wodą. W przypadku powstania lub utrzymywania się podrażnienia, należy skontaktować się z lekarzem.
Spożycie	Natychmiast wezwać lekarza lub powiadomić centrum zatruc. Wypłukać usta. NIE wywoływać wymiotów. W przypadku wymiotów trzymać głowę nisko, aby zawartość żołądka nie dostała się do płuc.
4.2. Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia	Wdychanie może wywoływać obrzęk i zapalenie płuc.
4.3. Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym	Zapewnić ogólne środki pomocy oraz leczyć objawowo. Poszkodowanych pozostawić pod obserwacją. Objawy mogą wystąpić ze zwłoką.

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

Ogólne zagrożenia pożarowe	Ciecz palna.
5.1. Środki gaśnicze	
Odpowiednie środki gaśnicze	Piana odporna na alkohol. Proszek. Suche środki chemiczne. Dwutlenek węgla (CO ₂).
Niewłaściwe środki gaśnicze	Nie gasić pożaru strumieniem wody, gdyż spowoduje to rozprzestrzenienie się ognia.
5.2. Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną	Wskutek pożaru mogą wydzielać się gazy stanowiące zagrożenie dla zdrowia.
5.3. Informacje dla straży pożarnej	
Specjalny sprzęt ochronny dla strażaków	W razie pożaru stosować urządzenia oddechowe z własnym obiegiem powietrza i odzież ochronną pokrywającą całe ciało.
Dla personelu udzielającego pomocy	Nagrzone pojemniki ochłodzić zraszając wodą i usunąć z miejsca pożaru, jeżeli nie łączy się to z ryzykiem.
Specjalne metody	Stosować normalne procedury gaszenia pożaru i rozważyć zagrożenie ze strony innych substancji.

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1. Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych	
Dla osób nienależących do personelu udzielającego pomocy	Zbędny personel nie powinien mieć dostępu. Nie dopuścić do zbliżenia się ludzi do wycieku/rozsypania od strony nawietrznej. Podczas sprzątkowania nosić odpowiednie wyposażenie ochronne i odzież. Zapewnić wystarczającą wentylację. Należy powiadomić władze lokalne w przypadku niemożności ograniczenia poważnego wyzwolenia. Informacje dotyczące środków ochrony indywidualnej, patrz sekcja 8 karty charakterystyki.
Dla osób udzielających pomocy	Zbędny personel nie powinien mieć dostępu. Stosować środki ochrony indywidualnej zalecane w sekcji 8 karty charakterystyki.
6.2. Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska	Unikać odprowadzania do kanalizacji, gruntu lub cieków wodnych.
6.3. Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia	<p>Spryskiwać wodą, by zmniejszyć parowanie lub zmienić kierunek rozchodzenia się oparów. Artykuł miesza się z wodą.</p> <p>Duże rozlania, wycieki lub rozsypania: Zatrzymać wypływ materiału, jeżeli można to zrobić bez ryzyka. Uwolniony materiał odprowadzić wykopany rowem, tam gdzie jest to możliwe. Zebrać wermikulitem, suchym piaskiem albo ziemią i przesytać do pojemników. Po zebraniu substancji splukać teren wodą.</p> <p>Małe rozlania, wycieki lub rozsypania: Zebrać razem z materiałem wchłaniającym (np. szmaty, runo owcze). Dokładnie wyczyścić powierzchnię dla usunięcia pozostałości zanieczyszczenia.</p> <p>Nie zwracaj nigdy zebranych wycieków do ponownego użycia w oryginalnych opakowaniach. Informacje dotyczące utylizacji, patrz sekcja 13 karty charakterystyki.</p>
6.4. Odniesienia do innych sekcji	Informacje dotyczące środków ochrony indywidualnej, patrz sekcja 8 karty charakterystyki. Informacje dotyczące utylizacji, patrz sekcja 13 karty charakterystyki.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

7.1. Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania	Unikać długotrwałego lub powtarzającego się kontaktu ze skórą. Unikać długotrwałego narażenia. Stosować wyłącznie w dobrze wentylowanych pomieszczeniach. Nosić odpowiednie środki ochrony indywidualnej. Dokładnie umyć ręce po użyciu. Przestrzegać podstawowych zasad BHP.
7.2. Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności	Przechowywać pod zamknięciem. Przechowywać z dala od ciepła i źródeł zapłonu. Przechowywać w oryginalnym i szczelnie zamkniętym pojemniku. Przechowywać z dala od materiałów niezgodnych (patrz sekcja 10 karty charakterystyki).

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej**8.1. Parametry dotyczące kontroli****Dopuszczalne wartości narażenia zawodowego**

Niemcy. Lista MAK DFG (zalecane wartości OEL). Komisja ds. Badania Zagrożeń dla Zdrowia Związków Chemicznych w Miejscu Pracy (Commission for the Investigation of Health Hazards of Chemical Compounds in the Work Area, DFG)

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Distillates Petroleum Hydrotreated Light (CAS 64742-47-8)	NDS	5 mg/m ³	Respirabilna frakcja aerozolu
		350 mg/m ³	Opary.
		50 ppm	Opary.

Szwajcaria. SUVA Grenzwerte am Arbeitsplatz

Składniki	Typ	Wartość
Distillates Petroleum Hydrotreated Light (CAS 64742-47-8)	NDS	350 mg/m ³
	NDSCh	700 mg/m ³

Dopuszczalne wartości biologiczne Nie podano biologicznych granic ekspozycji dla składnika/składników.

Zalecane procedury monitorowania Stosować standardowe procedury monitoringu.

Pochodne poziomy niepowodujące zmian (DNEL) Brak danych.

Przewidywane stężenia niepowodujące zmian w środowisku (PNEC) Brak danych.

8.2. Kontrola narażenia

Stosowne techniczne środki kontroli Należy zapewnić dobrą wentylację ogólną (typowo 10-krotna wymiana powietrza na godzinę). Intensywność wentylacji powinna być dostosowana do warunków. Jeśli to możliwe należy hermetyzować proces, stosować wyciągi miejscowe lub inne środki techniczne dla utrzymania poziomu zanieczyszczeń w powietrzu poniżej dopuszczalnego poziomu. Jeśli granice narażenia nie zostały ustalone, utrzymywać poziom zanieczyszczeń w powietrzu na poziomie możliwym do przyjęcia.

Indywidualne środki ochrony takie jak indywidualne wyposażenie ochronne

Ogólne informacje Środki ochrony osobistej powinny być dobrane zgodnie z odpowiednimi przepisami o ich homologacji i przy współpracy z ich dostawcą.

Ochronę oczu lub twarzy Zakładać okulary ochronne z osłonami bocznymi (lub gogle).

Ochronę skóry

- Ochronę rąk Założyć odpowiednie rękawice odporne na działanie substancji chemicznych.

- Inne Nosić odpowiednią odzież ochronną.

Ochronę dróg oddechowych W przypadku niedostatecznej wentylacji stosować odpowiednie indywidualne środki ochrony dróg oddechowych.

Zagrożenia termiczne Nosić odpowiednie termo ochronne ubranie, kiedy jest to konieczne.

Środki higieny Należy zawsze przestrzegać prawidłowej higieny osobistej, typu mycie po kontakcie z materiałem i przed jedzeniem, pić i/lub paleniem. Regularnie należy prać ubranie robocze i myć sprzęt ochronny, aby usunąć z nich zanieczyszczenia.

Kontrola narażenia środowiska Kierownik ds. środowiska musi być informowany w wszystkich poważnych uwolnieniach.

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne**9.1. Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych****Wygląd**

Stan skupienia Płyn.

Forma Ciecz.

Kolor Bursztynowy.

Zapach Łagodny. Oleisty.

Próg zapachu Nie jest ustalony

pH Nie dotyczy

Temperatura topnienia/krzepnięcia	Nie jest ustalony
Początkowa temperatura wrzenia i zakres temperatur wrzenia	~195°C (383°F)
Temperatura zapłonu	> 74,0 °C (> 165,2 °F) zamknięty tygiel TAG
Szybkość parowania	< 0,1 Octan butylu
Palność (ciała stałego, gazu)	Nie dotyczy.
Górna/dolna granica palności lub górna/dolna granica wybuchowości	
Dolna granica palności (%)	0,6 %
Górna granica palności (%)	7 %
Prężność par	< 0,05 mm Hg @ 20°C
Gęstość par	> 1 (Powietrze = 1)
Gęstość względna	Brak danych.
Rozpuszczalność	
Rozpuszczalność (woda)	Nierozpuszczalny
Współczynnik podziału: n-oktanol/woda	> 1
Temperatura samozapłonu	> 228 °C (> 442,4 °F)
Temperatura rozkładu	Nie jest ustalony
Lepkość	Nie jest ustalony
Właściwości wybuchowe	Nie jest substancją wybuchową.
Właściwości utleniające	Nie utlenia się.
9.2. Inne informacje	
Ciepło spalania	Nie jest ustalony
Procent lotności	70 - 75 %
Ciężar właściwy	0,83 - 0,85 (Woda = 1)
Lotny związek chemiczny (VOC)	0 % per State and Federal Consumer Product Regulations

SEKCJA 10. Stabilność i reaktywność

10.1. Reaktywność	Produkt jest trwały i niereaktywny w normalnych warunkach stosowania, przechowywania i transportu.
10.2. Stabilność chemiczna	Substancja jest stabilna w normalnych warunkach.
10.3. Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji	Nie są znane niebezpieczne reakcje w warunkach normalnego stosowania.
10.4. Warunki, których należy unikać	Unikać temperatur przekraczających temperaturę zapłonu. Kontakt z materiałami niezgodnymi.
10.5. Materiały niezgodne	Silne środki utleniające.
10.6. Niebezpieczne produkty rozkładu	Tlenki węgla.

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

OGÓLNE INFORMACJE	Narażenie zawodowe substancją lub mieszkanką może powodować poważne skutki.
Informacje dotyczące prawdopodobnych dróg narażenia	
Droga oddechowa	Długotrwałe wdychanie może być szkodliwe.
Kontakt ze skórą	Nie spodziewa się szkodliwych skutków z powodu kontaktu z oczyma.
Kontakt z oczami	Bezpośredni kontakt z oczami może spowodować ich podrażnienie.
Spożycie	Krople preparatu, które przenikną do płuc wskutek wdychania albo wymiotów mogą spowodować poważne chemiczne zapalenie płuc.
Objawy	Wdychanie może wywoływać obrzęk i zapalenie płuc.
11.1. Informacje dotyczące skutków toksykologicznych	
Toksyczność ostra	Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.
Działanie żrące/drażniące na skórę	Długotrwały kontakt ze skórą może powodować tymczasowe podrażnienie.

Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy	Bezpośredni kontakt z oczami może spowodować ich podrażnienie.
Działanie uczulające na drogi oddechowe	Nie wywołuje uczuleń dróg oddechowych.
Działanie uczulające na skórę	Nie spodziewa się, aby niniejszy produkt powodował uczulenie skórne.
Działanie mutagenne na komórki rozrodcze	Brak danych wskazujących, czy produkt lub jego składniki w stężeniu ponad 0,1% są mutagenne lub genotoksyczne.
Działanie rakotwórcze	Produkt nie jest uznawany za rakotwórczy przez IARC, ACGIH, NTP oraz OSHA.

Węgry. Rozporządzenie EüM 26/2000 dotyczące ochrony i zapobiegania ryzyku związanemu z narażeniem na substancje rakotwórcze w miejscu pracy (ze zmianami)

Nie jest na wykazie.

Działanie szkodliwe na rozrodczość	Nie spodziewa się, aby niniejszy produkt powodował skutki szkodliwe dla rozrodczości i rozwoju.
Działanie toksyczne na narządy docelowe (STOT), narażenie jednorazowe	Nie sklasyfikowane.
Działanie toksyczne na narządy docelowe (STOT), narażenie wielokrotne	Nie sklasyfikowane.
Zagrożenie spowodowane aspiracją	Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.
Informacje dotyczące mieszanin a informacje dotyczące substancji	Brak dostępnych informacji.
Inne informacje	Nie ustalono.

Sekcja 12: Informacje ekologiczne

12.1. Toksyczność W oparciu o dostępne dane, nie są spełnione kryteria klasyfikacji dla substancji stwarzających zagrożenie dla środowiska wodnego.

Składniki	Gatunki	Wyniki próby
Distillates Petroleum Hydrotreated Light (CAS 64742-47-8)		
Wodny		
Ryby	LC50	Pstrąg tęczowy, pstrąg Donaldsona (Oncorhynchus mykiss)
		2,9 mg/l, 96 godziny

12.2. Trwałość i zdolność do rozkładu Brak dostępnych danych o degradowalności jakichkolwiek składników tej mieszaniny.

12.3. Zdolność do bioakumulacji

Współczynnik podziału n-oktanol/woda (log Kow)

Tapmatic® Dual Action Plus #2 Ciecz tnąca > 1

Współczynnik biokoncentracji (BCF) Brak danych.

12.4. Mobilność w glebie Brak danych.

12.5. Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB Brak danych.

12.6. Inne szkodliwe skutki działania Nie ustalono.

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

13.1. Metody unieszkodliwiania odpadów

Odpad resztkowy Usunąć zgodnie z przepisami lokalnymi. Puste pojemniki lub wykładziny pojemników mogą zawierać niewielkie ilości pozostałości produktu. Niniejszy materiał i pojemniki po nim muszą być utylizowane w bezpieczny sposób (Patrz: Instrukcje utylizacji).

Zanieczyszczone opakowanie Ponieważ opróżnione pojemniki mogą zawierać pozostałości produktu, należy stosować się do ostrzeżeń podanych na etykiecie nawet po opróżnieniu pojemnika. Opróżnione opakowania powinny być przekazane na zatwierdzone składowisko odpadów do recyklingu lub usunięcia.

Kod odpadu wg klasyfikacji UE Kod Odpadu powinien zostać określony w uzgodnieniu pomiędzy użytkownikiem, producentem i lokalnymi zakładami przetwórstwa odpadów.

Metody utylizacji/informacje Zebrać do odzysku albo składować w zaplombowanych pojemnikach na autoryzowanym składowisku. Zawartość/pojemnik usuwać zgodnie z przepisami lokalnymi/regionalnymi/państwowymi/międzynarodowymi.

Szczególne środki ostrożności Utylizować zgodnie z obowiązującymi przepisami.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

ADR

14.1. - 14.6.: Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

RID

14.1. - 14.6.: Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

ADN

14.1. - 14.6.: Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

IATA

14.1. - 14.6.: Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

IMDG

14.1. - 14.6.: Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

14.7. Transport luzem zgodnie z Nie ustalony.

**załącznikiem II do konwencji
MARPOL 73/78 i kodeksem IBC**

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1. Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji i mieszaniny

Regulacje UE

Rozporządzenie (WE) nr 1005/2009 w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową, Załącznik I i II, z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 850/2004 o trwałych organicznych substancjach zanieczyszczających środowisko, Załącznik I ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (UE) nr 649/2012, dotyczące wywozu i przywozu niebezpiecznych chemikaliów, Załącznik I, Część 1 z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (UE) nr 649/2012, dotyczące wywozu i przywozu niebezpiecznych chemikaliów, Załącznik I, Część 2 z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (UE) nr 649/2012, dotyczące wywozu i przywozu niebezpiecznych chemikaliów, Załącznik I, Część 3 z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (UE) nr 649/2012, dotyczące wywozu i przywozu niebezpiecznych chemikaliów, Załącznik V, z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 166/2006, Załącznik II Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń, z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006, artykuł REACH 59(10) Spis kandydacki na bieżąco publikowany przez ECHA

Nie jest na wykazie.

Zezwolenia

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 REACH, Załącznik XIV: Wykaz substancji podlegających procedurze zezwoleń, z późniejszymi zmianami.

Nie jest na wykazie.

Ograniczenia dotyczące zastosowania

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Załącznik REACH XVII Substancje podlegające ograniczeniom sprzedaży i stosowania ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Dyrektywa 2004/37/WE: w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych i mutagennych podczas pracy, z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Inne regulacje UE

Dyrektywa 2012/18/UE w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi, ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Inne przepisy	Produkt zaklasyfikowano i oznakowano zgodnie z Rozporządzeniem (WE) 1272/2008 (Rozporządzenie CLP), wraz z późniejszymi zmianami. Niniejsza karta charakterystyki jest zgodna z rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 z późniejszymi zmianami.
Regulacje krajowe	Przestrzegać przepisów krajowych w zakresie narażenia na działanie czynników rakotwórczych i mutagennych podczas pracy, zgodnie z dyrektywą 2004/37/WE.
15.2. Ocena bezpieczeństwa chemicznego	Nie dokonano oceny bezpieczeństwa chemicznego.

SEKCJA 16: Inne informacje

Wykaz skrótów	Brak danych.
Odniesienia	Brak danych.
Informacje o metodzie oceny prowadzącej do klasyfikacji mieszaniny	Klasyfikacja zagrożeń dla zdrowia i środowiska wywodzi się z kombinacji metod obliczeniowych oraz danych badawczych, jeśli dostępne.
Pełny tekst jakiegokolwiek zwrotów lub zwrotów-R i zwrotów-H zgodnie z sekcjami 2 do 15	R65 Działa szkodliwie; może powodować uszkodzenie płuc w przypadku połknięcia. H304 Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.
Informacje o rewizji	Ten dokument podlegał istotnym zmianom i powinien być przejrzany pod względem kompletności
Informacje o szkoleniu	Przestrzegać instrukcji szkoleniowych podczas posługiwania się niniejszym materiałem.
Zastrzeżenie	ITW Pro Brands nie jest w stanie przewidzieć wszystkich warunków, w których ta informacja oraz produkty te i innych producentów w połączeniu z jej produktami mogą być użyte. Jest odpowiedzialnością użytkownika zapewnienie bezpiecznych warunków manipulacji, przechowywania i utylizacji produktu oraz przyjęcie odpowiedzialności za utratę, obrażenia, uszkodzenie lub wydatki wynikające z niewłaściwego użytkowania. Informacje podane w niniejszej karcie charakterystyki produktu (SDS) są właściwe według naszej najlepszej wiedzy, posiadanych informacji i przekonania w dniu jej opublikowania. Podane informacje są opracowane jedynie jako wskazówki odnoszące się do bezpiecznego posługiwania się produktem, jego stosowania, przetwarzania, przechowywania, transportu, utylizacji oraz uwolnienia i nie mogą być traktowane jako gwarancja lub specyfikacja jakościowa. Niniejsze informacje odnoszą się tylko do wyznaczonego, określonego materiału i mogą stracić ważność, jeśli niniejszy materiał jest stosowany w zestawieniu z jakimkolwiek innymi materiałami lub w jakimkolwiek procesie technologicznym, jeśli nie zostało to określone w niniejszym tekście.